

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Gyűjteményes mű kiadásának díjazása

Ügyszám: SZJSZT 03/08/1.

A Fővárosi Bíróság által feltett kérdés:

- 1. A peres felek által kötött szerződésben kikötött szerkesztői díjazás a felperes által elvégzett munkával összefüggésben feltűnően aránytalannak tekinthető-e, figyelemmel a szokásos piaci értékekre, illetőleg árakra vagy sem?**
- 2. Nyilatkozzon továbbá, hogy a jelenlegi szerzői gyakorlatot, illetőleg kiadói gyakorlatot ismerve a felperes milyen ellenértékre volna jogosult, amely mellett már az értékaránytalanság nem volna feltűnő?**
- 3. Nyilatkozzon a Testület, hogyha a felperes által a könyv elkészítése érdekében kifejtett összes munkát veszi figyelembe, ennek ellenértékeként 200.000,- Ft teljesítése feltűnően aránytalannak minősül-e vagy sem az elvégzett munkához viszonyítva?**
- 4. HA a 3.) pontra igen a válasz, úgy a piaci, kiadói gyakorlat mellett milyen összeg mellett volna a felperesi szolgáltatásért az ellen szolgáltatás nem feltűnően aránytalan?**

Ad 1. A peres felek között 2006. május 1. napján létrejött szerződésben a felperes B.J. arra vállalt kötelezettséget, hogy a Nagy Szentesi Sportkönyv c. mű szerkesztését a megbeszélte határidőre elvégzi. Munkájáért 200.000.-Ft szerkesztői díjat kötöttek ki. E feladatának a felperes eleget tett.

A szerződés jellegét vizsgálva azt lehet megállapítani, hogy ez kizárólag szerkesztési munka elvégzéséről és díjazásáról szól. A megszerkesztett kézirat kiadására vonatkozóan a szerződés nem tartalmaz kikötést, így tehát kiadói szerződésnek – melyben a felek a felhasználási jog átengedésének feltételeit, az átengedett jog terjedelmét és annak ellenértékét stb. szabályoznák – nem tekinthető. Ebből kiindulva adott esetben a megbízási szerződésben kikötött szerkesztői díj mértéke már eleve nem vethető egybe valamely kiadói jogot is tartalmazó szerződésben meghatározott hasonló díjazással, mivel ez utóbbi az elvégzett munka mellett szolgáltatásként a mű felhasználásával kapcsolatban is jogokat biztosít a kiadó számára.

A kifejtetteket figyelembe véve az eljáró tanács álláspontja szerint a peranyagban szereplő szerződésben kikötött 200.000.- Ft az elvégzett munkával arányban álló díjazásnak tekinthető, illetőleg – a bíróság által feltett kérdésre válaszolva – a díj a szóbanforgó szerződésre tekintettel nem minősíthető az elvégzett munkával feltűnően aránytalannak.

Ad 2. A felperes által szerkesztett művet az alperes kiadta, kiadói szerződést azonban a felek nem kötöttek. Ezzel kapcsolatban az eljáró tanács az alábbiakra mutat rá:

Az irodalmi, tudományos és művészeti alkotások a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban Szjt.) 1. §-ának (2) bekezdése szerint védelem alatt állnak. Ennek alapján valamely mű bármilyen felhasználására és minden felhasználás engedélyezésére a szerzőnek van kizárólagos joga. Eltérő rendelkezés hiányában a mű felhasználására engedély felhasználási szerződéssel szerezhető [Szjt. 16. § (1) bekezdés]. Irodalmi művek kiadás útján történő felhasználására a felek kiadói szerződést kötöttek, melynek alapján a szerző köteles a művet a kiadó rendelkezésére bocsátani, a kiadó pedig jogosult azt kiadni, valamint forgalomba hozni és köteles a szerzőnek díjat fizetni [Szjt. 56. § (1) bekezdés]. Ezek a szabályok vonatkoznak az un. gyűjteményes művekre is, amennyiben tartalmuk összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű [Szjt. 7. § (1) bekezdés].

Mivel a szerzői jog megsértéséhez a törvény jogkövetkezményeket fűz, a jelenleg fennálló helyzet mielőbbi megszüntetése szükséges, megfelelő kiadói szerződés megkötésével. A szerkesztői díjat érintően annak természetesen nincs akadálya, hogy a felek a megkötendő szerződés alapján járó díjazásba betudják az 1. kérdésnél hivatkozott szerződés szerinti díjat. A feltett kérdésre válaszolva: a szerkesztői díj mértékét a felek a munka minősége, mennyisége, a mű értékesítési lehetőségei stb. figyelembe vételével közös megállapodással alakítják ki.

Az Szjt. 16. §-ának (4) bekezdése erre nézve csupán iránymutatásként tartalmazza azt a szabályt, hogy a díjazásnak eltérő megállapodás hiányában a felhasználáshoz kapcsolódó bevétellel kell arányban állnia. Ezen túlmenően összecszerű megállapítást az eljáró tanácsnak nem áll módjában tenni.

Ad 3-4. A felperes nem csak a kiadvány szerkesztését végezte, de egyes anyagok szövegének szerzője volt, továbbá fényképeket is készített.

E munkákat érintően az előző pontokban foglaltak értelemszerűen szintén irányadók. Mindezekon túlmenően, a bíróság által feltett 3. és 4. kérdésre válaszolva: mivel a felperes eddig csak szerkesztésért kapott díjazást – jöllehet, szöveget írt és fényképeket is készített –, az idáig kapott díjazása nem áll arányban az általa végzett munkák ellenértékével, és nem terjed ki az általa alkotott művek felhasználási jogának átengedéséért őt megillető ellenértékre (szerzői jogdíjra).

Budapest, 2008. május 13.

Dr. Lindner Gyula
a tanács elnöke

Marácziné dr. Mann Judit
a tanács előadó tagja

Dr. Kiss Zoltán
a tanács szavazó tagja